

**Maa- ja metsätalousministeriön
hallinnonalan paikkatietostrategia**
seuranta ja suuntaus 2001

Maa- ja metsätalousministeriö
Julkaisuja 3 / 2001

Julkaisun nimi: Maa- ja metsätalousministeriön paikkatietostrategia - seuranta ja suuntaus 2001
Julkaisija: Maa- ja metsätalousministeriö
Taitto: PixPoint ky

Julkaisuja: 3/2001
Painopaikka: Monila Oy, Helksinki 2001
ISSN 1238-2531
ISBN 952-453-031-7

Kuvailulehti

Julkaisija	Maa- ja metsätalousministeriö	Julkaisu-aika	2001
Tekijä(t)	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan paikkatietostrategian johtoryhmä Puheenjohtaja Jarmo Vaittinen Pääsihteerit Antti Vertanen, Raimo Vajavaara		
Julkaisun nimi	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan paikkatietostrategia - seuranta ja suuntaus 2001		
Tiivistelmä	<p>Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan paikkatietostrategian lähtökohtana on edistää kansallisesti merkittävien tietojärjestelmien ja -varantojen kehittämistä sekä niiden käyttöön perustuvien menetelmien tehokasta ja laajaa hyödyntämistä hallinnonalan lisäksi koko yhteiskunnassa. Tämä edellyttää hallinnonalalla selkeitä yhteisiä tavoitteita, yhteistyötä ja järjestelmien riittävää yhdenmukaisuutta, sekä paikkatietostrategian kaltaisen välineen olemassa oloa.</p> <p>Ajantasaistettu strategia osoittaa perusteet ja uudistetut hankekokonaisuudet, joiden mukaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tulee tavoitteellisesti, suunnitelmallisesti ja yhteistyössä toimien soveltaa edistyvän tietoteknologian tarjoamia mahdollisuuksia monipuolisten paikkatietojensa hallinnassa ja hyväksikäytössä sekä toimintansa ja palveluidensa kehittämisessä koko yhteiskunnan hyväksi.</p>		
Asiasanat	Paikkatieto, GIS, paikkatietojen yhteiskäyttö, paikkatietostrategia		
Julkaisusarjan nimi ja numero	MMM:n julkaisuja 3 / 2001		
Julkaisun teema	Paikkatietostrategian seuranta ja suuntaus		
	ISSN 1238-2531	ISBN 952-453-031-7	
	Sivuja 22	Kieli Suomi	
	Luottamuksellisuus Julkinen	Hinta	
Julkaisun myynti/jakaja	Maa- ja metsätalousministeriö		
Julkaisun kustantaja	Maa- ja metsätalousministeriö		
Painopaikka ja -aika	Monila Oy, Helsinki 2001		
Muut tiedot	Yhdyshenkilöt maa- ja metsätalousministeriössä maanmittausneuvos Raimo Vajavaara ja ylitarkastaja Antti Vertanen, puh (09) 1601		

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINONALAN PAIKKATIIETOSTRATEGIA KÄYTTÖÖN

Julkinen hallinto kohtaa yhä useammin informaation hallintaan liittyviä haasteita, koska tiedon määrä ja moninaisuus sekä tietojärjestelmät ja -palvelutarpeet lisääntyvät yhä kiihtyvässä tahdissa sekä hallinnonalan piirissä että muualla yhteiskunnassa. Informaatioteknologian ja tietovarantojen tehokas hallinta onkin yhä selvemmin eräs hallinnon tärkeä menestystekijä.

Hallinnon tiedonhallintaprosesseja tulee tietoisesti edistää ja saada aikaan selkeä laadullinen kehitysaskel perinteisestä virasto- ja tehtäväkohtaisesta lähestymistavasta kohti kokonaisvaltaisempaa tietovarantojen hallintaa ja tietopalveluiden syntymistä. Yleistä yhteiskunnallista merkitystä ja käyttötarvetta sisältävät tietojärjestelmät ja -varannot on luotava integroiduksi monikäyttöiseksi verkostoksi - tietoinfrastruktuuriksi, jonka avulla hallinto kykenee luomaan riittävän ja luotettavan tietoperustan toimintojen suunnittelua, ohjausta ja toimeenpanoa varten. Tämä on välttämätöntä myös hallinnon ulkopuolelleen tarjoamien tietopalveluiden kehitykselle ja avoimuuden toteutumiselle.

Maa- ja metsätalousministeriön toiminta-ajatuksen mukaisena tehtävänä on luoda edellytykset uusiutuvien luonnonvarojen kestävälle ja monipuoliselle käytölle, maaseudun elinkeinojen ja vapaa-ajantoimintojen kehittämiseksi sekä turvata uusiutuvista luonnonvaroista saatavien hyödykkeiden laatu. Paikkatiedoilla on toiminta-ajatuksen toteutumisessa strateginen merkitys. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala on lisäksi merkittävä kansallisten paikkatietoaineistojen ylläpitäjä ja tietopalveluiden tuottaja.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan paikkatietostrategian lähtökohtana on edistää kansallisestikin merkittävien tietojärjestelmien ja -varantojen kehittämistä sekä niiden käyttöön perustuvien menetelmien tehokasta ja laajaa hyödyntämistä hallinnonalan lisäksi koko yhteiskunnassa. Tämä edellyttää selkeitä yhteisiä tavoitteita, yhteistyötä ja järjestelmien riittävää yhdenmukaisuutta, sekä paikkatietostrategian kaltaisen välineen olemassa oloa.

Oheinen uudistettu strategia osoittaa ne perusteet, joiden mukaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tulee tavoitteellisesti, suunnitelmallisesti ja yhteistyössä toimien soveltaa edistyvän tietoteknologian tarjoamia mahdollisuuksia monipuolisten paikkatietojensa hallinnassa ja hyväksikäytössä sekä toimintansa ja palveluidensa kehittämiseksi koko yhteiskunnan hyväksi.

Helsingissä 21.3.2001

Maa- ja metsätalousministeri

Kalevi Hemilä

Kansliapäällikkö

Jarmo Vaittinen

SISÄLLYSLUETTELO:

1. PAIKKATIETOSTRATEGIAN LÄHTÖKOHDAT.....	6
2. PAIKKATIETOSTRATEGIAN TAVOITTEET	7
3. HALLINNONALAN PAIKKATIETOJÄRJESTELMÄT JA PAIKKATIETOVARANNOT.....	8
4. STRATEGINEN TAVOITETILA.....	10
5. STRATEGIAN TOTEUTUS	11
6. TILANNEANALYYSI 1.1.2001.....	12
7. AJANTASAISTETUT TAVOITTEET JA HANKESALKKU.....	14

LIITE 1: Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan keskeiset paikkatietoaineistot ja paikka tietokokonaisuudet

LIITE 2: Alkuperäisten strategisten kehittämishankkeiden tilanne 1.1.2001

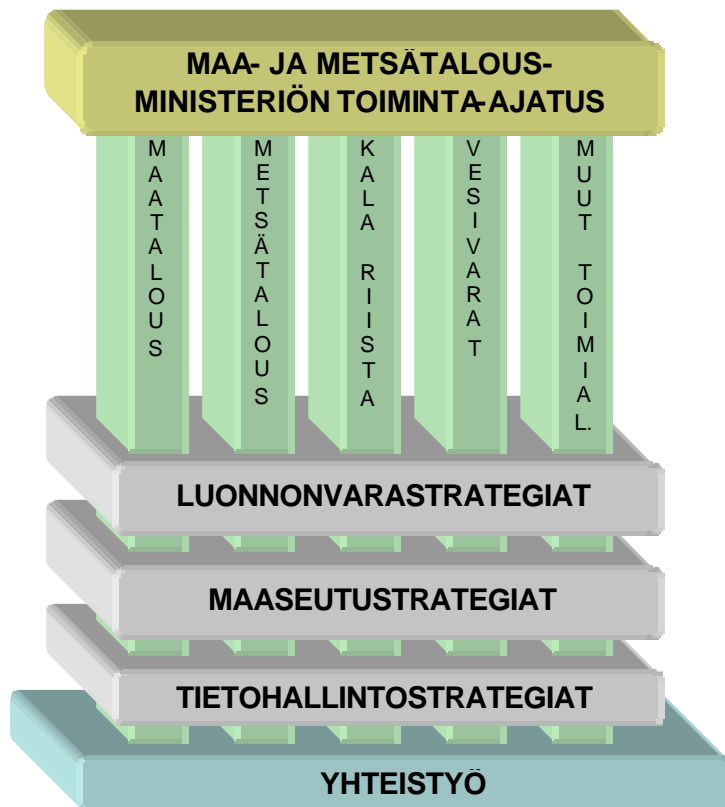
1. PAIKKATIIETOSTRATEGIAN LÄHTÖKOHDAT

Maa- ja metsätalousministeriön toiminta-ajatuksen mukaisena tehtävänä on luoda edellytykset uusiutuvien luonnonvarojen kestäväälle ja monipuoliselle käytölle, maaseudun elinkeinojen ja vapaa-ajantoimintojen kehittämiseksi sekä turvata uusiutuvista luonnonvaroista saatavien hyödykkeiden laatu.

Paikkatiedot liittyvät monipuolisesti ja useissa kohdin olennaisesti hallinnonalan virastojen ja laitosten toimintaan ja perustehtäviin. Moninaisilla mm. luonnonvarojen, maastoa, maanomistusta ja erilaisia toimenpiteitä kuvaavilla tiedoilla on toiminta-ajatuksen toteutumisessa jopa strateginen merkitys. Hallinnonala on lisäksi keskeinen vaikuttaja kansallisen perusrekisterikonaisuuden ja paikkatietoytimen muodostamisessa ja ylläpidossa.

Paikkatietoaineistojen kehittämiseen, ylläpitoon ja jakeluun sitoutuu vuosittain huomattavasti hallinnonalan voimavaroja. Tästä syystä aineistojen ja palvelujen tuotantoon, käyttöön, yhteensopivuuteen sekä kustannus- ja hyötyarviointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Lisäksi hallinnonalalla tarvitaan yhteisiä paikkatietojen luovuttamisen käytäntöjä ja periaatteita, jotka on sovitettu tietosuojaa, viranomaistoiminnan julkisuutta sekä valtion tuottamien tuotteiden maksullisuutta koskeviin säädöksiin ja määräyksiin.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan paikkatietostrategia osoittaa ne periaatteet, joiden mukaan hallinnonala tavoitteellisesti, suunnitelmallisesti ja yhteistyössä toimien soveltaa edistyvän tietoteknologian tarjoamia mahdollisuuksia monipuolisten paikkatietojensa hallinnassa ja hyväksikäytössä sekä toimintansa ja palveluidensa kehittämisessä koko yhteiskunnan hyväksi.

Kuva 1. Paikkatietostrategia tukee hallinnonalan perustehtävien tuloksellista hoitamista ja luo edellytyksiä kansallisen tietohuoltovastuun menestykselle. Paikkatietostrategia on osa hallinnonalan tietohallintoa.

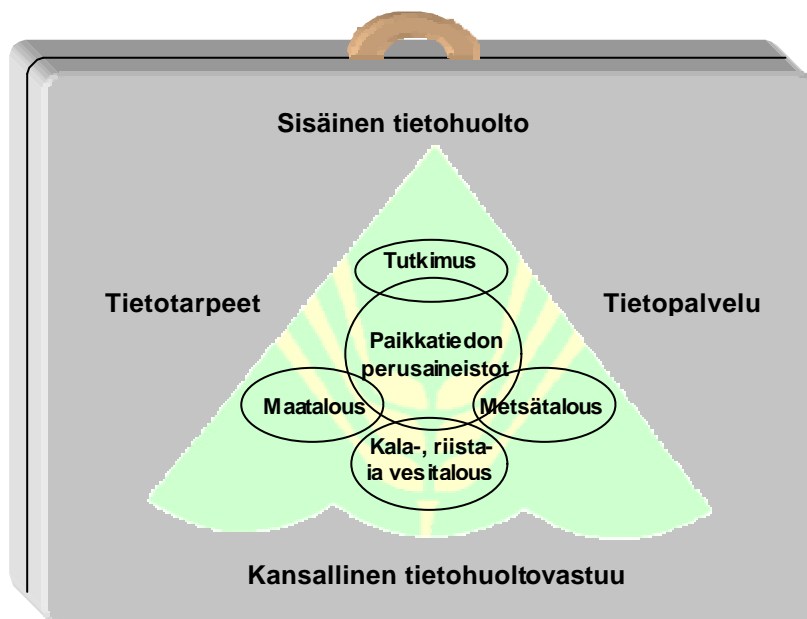
2. PAIKKATIETOSTRATEGIAN TAVOITTEET

Paikkatietostrategian tulee muodostaa selkeä toimintapoliittinen kehys konkreettisille kehittämishankkeille sekä paikkatietojen ja -järjestelmien yhteiskäyttöä edistävillä vuotuisilla tavoitteilla. Paikkatietostrategian tietohallinnollisten tavoitteiden toteuttaminen tulee selkeästi niveltää hallinnonalan virastojen ja laitosten tulosohjaukseen ja tulosuunnitteluun sekä pitemmän tähtäimen toiminta- ja taloussuunnitteluun.

Paikkatietostrategian on luotava ne puitteet, jotka tukevat hallittua laadullista kehitystä perinteisestä operatiivispainotteisesta ja organisaatiokohtaisesta toiminnasta kohti yhteentoimivia informaation hallinnan ja tietopalvelun järjestelmiä ja verkostoja.

Strategian tulee:

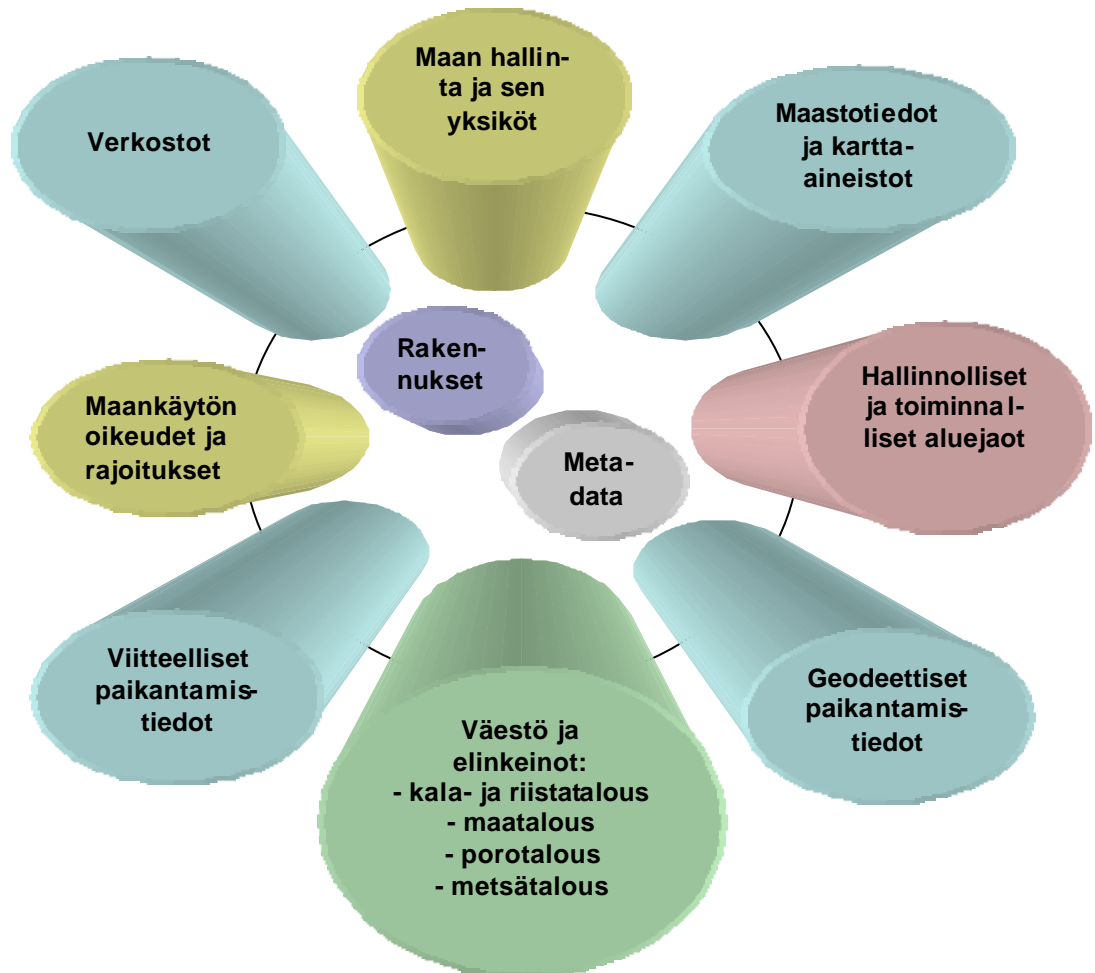
- Parantaa toimialan poliittisen, hallinnollisen ja yhteiskunnallisen päätöksenteon, suunnittelun ja seurannan laatua vahvistamalla tietoperustaa ja analyysimahdollisuuksia.
- Edistää hallinnonalan mahdollisuuksia toteuttaa yhteiskunnan yleisiä tietotarpeita vastaava tietotuotantoa ja tietopalvelua omalla tehtäväalueellaan.
- Parantaa kansalaisten sekä elinkeino- ja yritystoiminnan välittömiä toimintaedellytyksiä tuottamalla sellaisia aineistoja, tuotteita ja palveluita, joita voidaan monipuolisesti ja menestyksellisesti hyödyntää.
- Tukea luonnonvara- ja maaseutupolitiikkaan liittyvien elinkeinopoliittisten ja kansallisten tavoitteiden mukaista toimintaa edistämällä valtakunnallisten tietoa-aineistojen kehittymistä sekä vuorovaikutusta yksityissektorin, valtiosektorin ja kuntasektorin välillä.
- Lisätä paikkatietoteknologian sovellusmahdollisuuksien sekä kansallisen ja kansainvälisen kehityksen tuntemusta sekä hallinnonalalla että sidosryhmien ja asiakkaiden piirissä.
- Tukea tieteellistä ja soveltavaa tutkimusta hallinnonalan tutkimusyksiköissä ja tutkimustyössä

Kuva 2. Paikkatietostrateginen toimintaympäristö

3. HALLINNONALAN PAIKKATIETOJÄRJESTELMÄT JA PAIKKATIETOVARANNOT

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla on n. 70 erilaista paikkatietojärjestelmää, joissa hallitaan ja ylläpidetään kansallisesti keskeisiä perusaineistoja ja muita hallinnonalan toiminnan kannalta tarpeellisia paikkatietoaineistoja (ks. liite 1).

Kuva 3. Hallinnonalan laitosten ylläpitämät keskeiset paikkatietoaineistot aihepiireittäin

Järjestelmistä ja aineistoista vastaavat Maa- ja metsätalousministeriön osastot ja seuraavat hallinnonalan virastot ja laitokset:

- Geodeettinen laitos (GL)
- Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus (TIKE)
- Maanmittauslaitos (MML)
- Maatalouden tutkimuskeskus (MTT)
- Metsähallitus (MH)
- Metsäntutkimuslaitos (METLA)
- Metsätalouden kehittämiskeskus TAPIO
- Alueelliset metsäkeskukset
- Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (RKTL)

Alueelliset työvoima- ja elinkeinokeskukset (TE-keskukset) vastaavat lisäksi muutamien aineistojen hallinnasta.

Geodeettisen laitoksen (GL) ylläpitämissä järjestelmissä hallitaan ja ylläpidetään yleiseen käyttöön tarkoitettuja valtakunnallisia kiintopistetietoja, joita tarvitaan geodeettisessa paikantamisessa ja jotka ovat kaiken kartantuotannon ja paikanmäärityksen perusaineistoa.

Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen (TIKE) hallinnoimissa paikkatietojärjestelmissä hallitaan informaatiota, jota tarvitaan hallinnoitaessa viljelijöille ja yhteisöille maksettavia kansallisia ja EU-tukia, sekä tuotettaessa Euroopan unionin edellyttämiä muita valvonta- ja seurantatietoja. Paikkatiedot ovat osa integroitua maatalouden hallinto- ja valvontajärjestelmää eli ns. IACS-järjestelmää.

MAANMITTAUSLAITOS

Maanmittauslaitoksen (MML) paikkatietojärjestelmät kuvaavat maastoa ja sen ominaisuuksia, antavat tietoa valtakunnan kiinteistöjen ja muiden maa- ja vesialueiden sijainnista, ulottuvuudesta ja käytöstä sekä luovat osaltaan pohjaa muulle paikkatietojen tuotannolle ja yhteiskäytölle. Tärkeimpiä Maanmittauslaitoksen paikkatietojärjestelmiä ovat kiinteistörekisterijärjestelmä, joka sisältää Maanmittauslaitoksen ylläpitämän valtakunnallisen kiinteistörekisterin kiinteistötiedot rajoineen, sekä maastotietojärjestelmä, joka sisältää perusmaastotiedot ja karttatietokannat eri mittakaavaluokissa. Paikkatietojärjestelmät ovat pääosin koko Suomen kattavia ja ne ovat olleet hallinnonalan paikkatietojärjestelmistä pisimpään paikkatietojen yhteiskäytön piirissä.

Maatalouden tutkimuskeskuksen (MTT) paikkatietojärjestelmien pääasiallinen käyttötarkoitus on tutkimus, elintarvikevalvonta ja elintarvikeyritysten markkinointi sekä viljelysmaiden tilan seuranta. Merkittäviä paikkatietoja ovat ympäristörekisterin maa-analyyisitiedot ja peltokasvien viralliset lajikoheet.

METSÄHALLITUS

Metsähallituksen (MH) paikkatietojärjestelmien sisältämät paikkatiedot palvelevat hyvin organisaation omien tehtävien mahdollisimman järkiperäistä hoitamista, jolloin valtion metsävarojen tuotannossa ja hyväksikäytössä tarvittavien tietojen tärkeys korostuu.

Metsätutkimuslaitoksen (METLA) paikkatietojärjestelmät tuottavat paikkatietoa metsäalan tutkimuksen ja Suomen metsävarojen hallinnoimisen ja seurannan tarpeisiin. Merkittävin organisaation paikkatietokokonaisuus on valtakunnan metsien inventointitiedot (VMI-tiedot), jotka kattavat koko maan metsävarat ja joita käytetään metsätalouden ja metsien suojelun suunnittelussa sekä metsäteollisuuden investointipäätösten ja puutavaran hankinnan suunnittelussa.

Metsätalouden kehittämiskeskus TAPIO ja alueelliset metsäkeskukset ylläpitävät paikkatietojärjestelmiä ja tuottavat paikkatietoja pääasiassa yksityismetsätalouden tarpeisiin. Paikkatietojärjestelmiä käytetään pääasiassa tilakohtaiseen metsäsuunnitteluun sekä metsänhoito- ja metsänparannustöiden suunnitteluun, toteutukseen ja seurantaan. Lisäksi järjestelmiä käytetään kiinteistö- ja maanomistajatietojen hallintaan, metsäkiinteistöjen arvon määrittämiseen sekä metsänkäyttöilmoitusten ja uudistusalojen rekisteröintiin ja seurantaan.

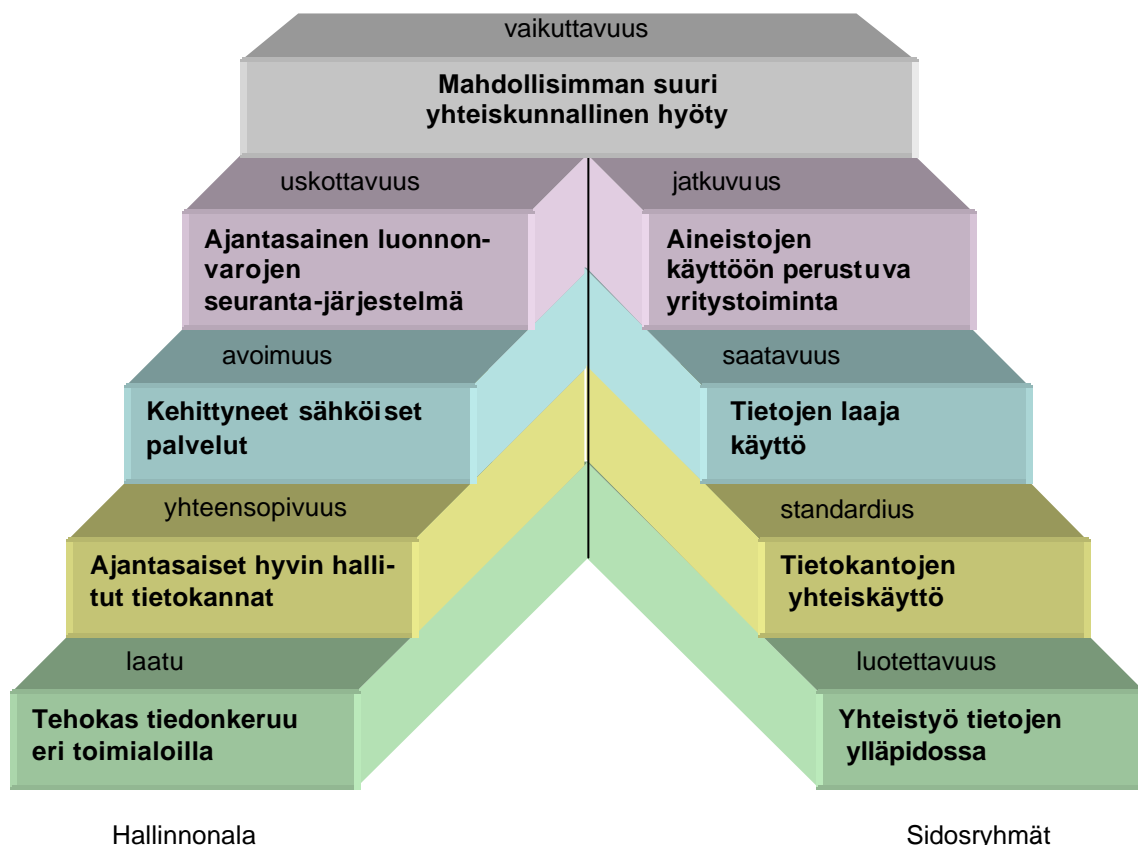

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (RKTL) paikkatiedot sisältävät tietoja muun muassa maamme kalakantojen, suurpetojen, metsäriista- ja vesilintukantojen levinneisyydestä ja kantojen tilasta sekä kala- ja riistasaaliista.

MMM:n Kala ja riista osaston ja sen ohjauksessa TE-keskusten hallinnoimissa paikkatietojärjestelmissä on lisäksi tietoa mm. kalastuksenhoitomaksun maksaneista, kalatalouden rakenteiden kehittämisestä, ammattikalastajista, kalastusaluksista, kalan-saaliista, vesiviljelystä, kalanistutuksista, kalavesien hallinnosta ja porotaloudesta.

4. STRATEGINEN TAVOITETILA

Maa- ja metsätalousministeriön paikkatiedonhallintaan liittyvää strategista tavoitetilaa voidaan havainnollistaa oheisen kuvan mukaisen portaikon avulla.

Kuva 4. Tavoitetilan elementtejä

Tavoitetilassa:

- *Eri toimialoilla tehtävä tiedonkeruu on tehokasta, laadukasta ja toisiaan tukevaa. Päällekkäinen tiedonkeruu on minimoitu. Yhteistyö tietojen ylläpidossa ulkopuolisten tahojen kanssa on tuloksellista.*
- *Eri toimialat ylläpitävät laadukkaita, ajantasaisia, toisiaan täydentäviä ja tehokkaan yhteiskäytön mahdollistavia tietojärjestelmiä, jotka mahdollistavat myös hallinnonalan ulkopuolisten tietolähteiden sujuvan hyväksikäytön.*
- *Hallinnonala tarjoaa kansalaisille, yrityksille ja muulle julkiselle sektorille toimivat sähköistä asiointia tukevat tietopalvelut yhtenäisillä avoimuutta korostavilla periaatteilla.*
- *Tiedonkeruu, tietovarantojen hallinta ja tietopalvelu muodostavat luotettavan ja ajantasalla olevan uusiutuvien luonnonvarojen hallinta- ja seurantajärjestelmän kansalaisten, yritysten ja hallinnon käyttöön.*
- *Aineistoja ja palveluita jalostetaan yritysten toimesta monipuolisesti, mikä osaltaan pienentää palveluiden rakentamisesta yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia.*
- *Aineistojen ja palveluiden käyttö on yhteiskunnassa laajaa, jolloin aineistojen keruusta ja palveluiden rakentamisesta saadut hyödyt ovat mahdollisimman suuria.*

5. STRATEGIAN TOTEUTUS

Toteutustavat

Tavoitetilaa rakennetaan eri toimialojen tehtäviin suoraan liittyvien kehittämissankkeiden, tulohajauksen ja yleisten tietohallinnollisten linjausten avulla. Teknologian kehitys on siinä määrin nopeaa ja hallinnonalan tieto- ja toimintatarpeet moninaisia, ettei strategiseen tavoitetilaan kannata pyrkiä koko toimialan kattavilla laajoilla ja pitkäkestoisilla teknologiahankkeilla.

Hankekohtainen lähestymistapa on monitasoinen tapahtumaketju, jossa:

- määritetään ja käynnistetään hallinnonalan paikkatietojen yhtenäisyyttä ja yhteiskäyttöä edistäviä **yleishankkeita**
- toteutetaan rajatumpia **teemoittaisia kehittämishankkeita** kiireellisyys, voimavarat sekä organisaatioiden hallinnolliset ja tekniset valmiudet huomioon ottaen
- **ylläpidetään strategista hankekokonaisuutta** tarpeiden ja toimintaympäristön muuttuessa

Teemoittaiset hankekokonaisuudet edistävät samalla hallinnonalan sisäistä yhteistyötä ja verkottumista, koska ne jäsentyvät enemmän ministeriön koko hallinnonalan perustehtävistä kuin yksittäisten virastojen ja laitosten toimialasta käsin.

Hallinnonalan paikkatietostrategia on nähtävä jatkuvana prosessina, jonka suuntaa ohjataan yhteisesti hyväksytyillä periaatteilla ja tavoitteilla. Strategiaa koskevat julkaisut ovat eräänlaisia poikkileikkauksia tietyn ajanjakson näkemyksistä ja painopisteistä.

Strategiset hankekokonaisuudet

Yleishankkeilla edistetään niitä toimenpiteitä, jotka lisäävät ja helpottavat hallinnonalan paikkatietoaineistojen käyttöä, parantavat aineistojen yhteensopivuutta ja selkeyttävät aineistojen keruun, ylläpidon, laadunvarmennuksen ja tietopalvelun vastuita. Yleishankkeet sisältävät hallinnonalan paikkatietostrategian tavoitteita yksilöidymiä tavoitteita, jotka yksilöityvät lopullisesti vuotuisissa tulossopimuksissa ja -tavoitteissa sekä aineisto- ja tietojärjestelmäpoliittisissa ratkaisuisa.

Perusrekisterihankkeissa painopiste on hallinnonalan vastuulla olevien perusrekistereiden ja kansalliseen paikkatietoytimeen kuuluvien paikkatietoaineistojen ylläpitämisessä, kehittämisessä ja laadun varmentamisessa sekä tietopalvelun järjestämisessä tietojen hyväksikäyttöasteen nostamiseksi.

Biotooppi- ja geotyyppihankkeiden avulla kehitetään hallinnonalan kasvupaikkoja, maaperää, maankäyttöä ja luonnonvarojen tilaa kuvaavien tietojen hankintaa ja hallintaa, jotta hallinnonalalle tärkeiden uusiutuvien luonnonvarojen tuotannon rajat kyettäisiin hyvin tunnistamaan ja ottamaan huomioon uusiutuvien luonnonvarojen käytössä sekä käyttöä suunniteltaessa ja kehitettäessä.

Maastotietojärjestelmähankkeet ovat hallinnonalan vastuulla olevien yleisten maastokarttojen ja laajemminkin maasto- ja kiinteistörajatietojen tuotantoon, käytön edistämiseen ja käytettävyyden parantamiseen liittyviä hankkeita.

Seurantajärjestelmä- ja tukihankkeet kytkeytyvät pääosin hallinnonalan vastuuseen uusiutuvista luonnonvaroista, mikä edellyttää tietotuotantoa uusiutuvien luonnonvarojen käytöstä, laadusta, tilasta ja kehityksestä. Hankkeilla tehostetaan tiedonhankintaa ja -hallintaa muun muassa luonnonvarojen määristä, ikä- ja lajijakaumista, alueellisista ja -kaumista sekä maankäytön muutoksista.

6. TILANNEANALYYSI 1.1.2001

Alkuperäiset strategiset kehittämishankkeet

Hankkeiden etenemisen perusteella (ks. liite 2.) strategian voidaan todeta toteutuneen tyydyttävästi. Valtaosa alkuperäisessä strategiassa kirjatuista hankkeista on käynnistynyt jossain muodossa ja osa voidaan jo katsoa toteutuneeksi (ks. taulukko 1.)

Taulukko 1. Käynnistyneet ja toteutuneet hankkeet, %:a ryhmän kaikista hankkeista		
Hankeryhmä	Käynnistynyt %	Toteutunut 1.1.2001 %
Yleishankkeet	50	10
Perusrekisterihankkeet	70	20
Biotooppi- ja geotyyppihankkeet	30	20
Maastotietojärjestelmähankkeet	70	50
Seurantajärjestelmä- ja tukihankkeet	60	40

Lukumääriin perustuva taulukko ei anna täsmällistä kuvaa hankekokonaisuuden tilasta, koska erikokoisia ja erityyppisiä hankkeita on arvioitu samalla tavalla. Konkreettiset yleensä yhtä organisaatiota tai sektoria koskevat hankkeet ovat pääosin hyvässä vauhdissa. Useat koko hallinnonalaa koskevat keskeiset strategiahankkeet ovat kuitenkin vielä alkuvaiheessa lähinnä strategian tuoreudesta johtuen. Alkuvaiheessa olevia aihealueita ovat mm. :

- aineistojen laadun ja yhteensopivuuden kehittäminen
- aineistojen julkisuus-, jakelu- ja hinnoitteluperiaatteet
- sähköisten palveluiden järjestäminen

Nämä aihealueet ovat edelleen ajankohtaisia, osin jo kiireellisiäkin, ja hallinnonalan tuoleekin kohdistaa niihin jatkossa erityistä huomiota ja panostusta. Konkreettiset hallinnonalan tietohallinnon johdon toimesta käynnistetyt yhteistyöhankkeet lienevät ainoa tehokas tapa näiden osin vaikeidenkin koko hallinnonalaa koskevien kysymysten selvittämiseen.

Paikkatietostrategiaan liittyviä hallinnonalaa koskevia käynnissä olevia strategialuonteisia hankkeita ovat lisäksi Kartastopoliittisen ohjelman ja ns. Paikkatietoydin-yhteistyöhankkeen valmistelu. Kartastopoliittisen ohjelman tavoitteena on arvioida ja määritellä ns. yleisten kartastotöiden puitteissa tehtävä paikkatieto- ja karttatuotanto sekä toteutettavat palvelut kuluvan vuosikymmenen osalta. Paikkatietoydin on useita hallinnonaloja koskettava yhteistyöhankke, jonka tavoitteena on vahvistaa keskeisten kansallisten paikkatietoaineistojen tietohallintoa ja käsitellä monia paikkatietostrategisia yhteensovitustarpeita, kuten aineistojen yhteensopivuutta, jakelua, hinnoittelua ja sähköisiä palveluita.

Strategian toteutuksen ohjaus ja seuranta

Ilman toteutuksen ohjausta ja seurantaan paikkatietostrategia ei itsessään johda haluttuihin muutoksiin eikä strategiset tavoitteet uudistu nopean kehityksen vaatimalla tavalla.

Paikkatietostrategian seuranta ja tarkastelua varten järjestettiin vuonna 2000 kaksi hallinnonalan **paikkatietostrategian johtoryhmän** kokousta, joihin oli kansliapäällikön toimesta kutsuttu MMM osastojen ja alaisen hallinnon johdon edustajat. Tilaisuuksissa todettiin, että:

- strategia on jo olemassaolollaan vaikuttanut hankkeiden toteutustapaan ja lisännyt toteuttajien tietoisuutta paikkatietojen hallintaan liittyvistä mahdollisuuksista ja vaatimuksista;
- strategiatyötä tulee jatkaa ja strategiahankkeet entistä selkeämmin vastuuttaa eri organisaatioille;
- strategian tulee näkyä selkeämmin myös tulohajauksessa ja budjetoinnissa;
- aineistojen yhteensopivuus ja yhteiskäyttö on edelleen ongelmallista;
- organisaatioiden tietohallinnollisen eriytymisen vaara on olemassa, mikä on huolestuttavaa etenkin luonnonvarojen tilinpidon ja kestävä kehityksen seurannan kannalta

Ensimmäisessä kokouksessa perustettiin paikkatietoasiantuntijoista muodostuva hallinnonalan **yhteistyöverkosto**, jonka perustehtävinä on:

- käsitellä käytännötason yhteistyömahdollisuuksia;
- toimia keskinäisenä tukiverkoston paikkatietoasioissa;
- valmistella strategisia hankkeita ja uusia linjauksia;
- tiedottaa paikkatietoalaan liittyvistä hallinnonalan kannalta merkittävistä asioista.

Hankesalkun uudistuksen yhteydessä yhteistyöverkostolle siirrettiin lisäksi seuraavat tehtävät:

- koordinoita paikkatietoaineistojen harmonisointia aineistojen käytettävyyden ja yhteensopivuuden parantamiseksi;
- selvittää mahdollisuudet hallinnonalan yhteisiin paikkatietotuotteisiin;
- selvittää hallinnonalan organisaatioiden tekniset ja hallinnolliset valmiudet verkkopohjaisten tietopalvelujen käyttöönottoon ja määritellä hallinnonalan paikkatietojen verkkoitsepalvelun toteuttamisstrategia ja -malli.

Yhteistyöverkoston toiminta on käynnistynyt ja se on osallistunut tämän seuranta- ja suuntausraportin laadintaan arvioimalla strategian tavoitteita, hankekokonaisuutta ja vastuujakoa. Verkosto on osallistunut lisäksi kartastopoliittisen ohjelman valmisteluun liittyvään sidosryhmähaastatteluun. Verkostolla tulee lähiaikoina olemaan merkittävä rooli kartastopoliittisten linjausten ja uuden koordinaattijärjestelmän käyttöönoton vaikutusten arvioinnissa.

Hallinnonalan paikkatietostrategian johtoryhmän kokous pyritään järjestämään noin kerran vuodessa ja yhteistyöverkosto kokoontuu tarvittaessa, kuitenkin vähintään kaksi kertaa vuodessa.

7. AJANTASAISTETUT TAVOITTEET JA HANKESALKKU

Strategian tavoitteet

Strategia osoittaa ne perusteet, joiden mukaan hallinnonala tavoitteellisesti, suunnitelmallisesti ja yhteistyössä toimien soveltaa edistyvän tietoteknologian tarjoamia mahdollisuuksia monipuolisten paikkatietojensa hallinnassa ja hyväksikäytössä sekä toimintansa ja palveluidensa kehittämässä koko yhteiskunnan hyväksi.

Alkuperäisen strategian tavoitteet ovat edelleen elinvoimaisia. Kuluneen noin kahden vuoden aikana tietoyhteiskuntakehitys on edennyt kiihtyvällä tahdilla. Paineet julkisen sektorin tietoaineistojen laadun, saatavuuden ja jakelun kehittämiseen tietosuoja ja julkisuusperiaatteet huomioonottaen ovat lisääntyneet jatkuvasti. Mm. valtioneuvoston periaatepäätöksessä valtiohallinnon tietohallinnon kehittämisestä (2.3.2000) todetaan, että toimintaympäristön muuttuessa tietojen ajantasaisuus, käsittelyprosessien tehokkuus ja päätöksenteon avoimuus korostuvat.

Toimintaympäristön muutos siirtää myös paikkatietostrategian painopistettä yhä selvemmin aineistojen laadun ja ajantasaisuuden kehittämiseen, tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta huolehtimiseen sekä yhtenäisiin periaatteisiin pohjautuvien sähköisten palvelujen järjestämiseen.

Hankesalkun ajantasaistus

Toimintaympäristön muuttumisesta johtuen strategiaan liittyvää hankesalkkua on ajantasaistettu ottamalla huomioon alkuperäisten hankkeiden tilanne (vrt. liite 2) ja tarkoituksenmukaisuus.

Hallinnonalan paikkatietostrategiaan liittyvää hankesalkkua on uudistettu seuraavasti:

- Edelleen tarkoituksenmukaiset alkuperäisessä strategiassa esitetyt hankkeet pidetään hankesalkussa ja niitä jatketaan osin uudistettujen suunnitelmien mukaisesti.
- Osa alkuperäisiin strategiahankkeisiin liittyvistä tehtävistä asetetaan nimetyn hallinnonalan paikkatietoalan yhteistyöverkoston tehtäviksi.
- Uusia tavoitteiden mukaisia strategisia kehittämishankkeita on lisätty.
- Strategiahankkeille on nimetty vastuutahot, mikäli vastuu on luontevasti osoitettavissa.
- Seuraavat alkuperäisen strategian hankkeet on poistettu niiden valmistuttua tai strategian painopisteen ja tavoitteiden muuttumisesta johtuen:
 - Käynnistetään yhteistyössä oikeusministeriön, ympäristöministeriön ja Suomen Kuntaliiton kanssa valmistelu Kiinteistötietojärjestelmäin aikaansaamiseksi.
 - Selvitetään tarve luoda Suomeen koko valtakunnan kattava ja ajantasallapidettävä satelliittikuvatietokanta osaksi kansallista maastotietojärjestelmää ja arvioidaan tietokannan perustamis- ja ylläpitokustannukset sekä niiden rahoitusmahdollisuudet.
 - Selvitetään paikkatietojärjestelmien ja paikkatietoaineistojen käyttötarpeet ja -mahdollisuudet maa- ja metsätilojen yritystoiminnassa.

- *Jatketaan digitaalisten satoarviointimenetelmien kehittämistä peltokasvien sadon kehityksen ennakoimisen ja sadon kehityksen alueellisen vaihtelun estimoimisen parantamiseksi.*
- *Hallinnonalan organisaatiot pyrkivät toiminnoillaan edistämään vuonna 1997 aloitetun "alueiden käyttöä ja peitteisyyttä kuvaavien valtakunnallisten luokitusaineistojen muodostamista*
- *Kiinteistörekisterin kiinteistötunnusjärjestelmää kehitetään siten, että kiinteistönmuodostamistoimituksessa kantatilan kiinteistötunnus pysyy ennallaan*

Yhteistyöverkoston tehtävät 1.1.2001 alkaen

- käsitellä käytännötason yhteistyömahdollisuuksia;
- toimia keskinäisenä tukiverkoston paikkatietoasioissa;
- valmistella strategisia hankkeita ja uusia linjauksia;
- tiedottaa paikkatietoalaan liittyvistä hallinnonalan kannalta merkittävistä asioista;
- koordinoita paikkatietoaineistojen harmonisointia aineistojen käytettävyyden ja yhteensopivuuden parantamiseksi;
- selvittää mahdollisuudet hallinnonalan yhteisiin paikkatietotuotteisiin;
- selvittää hallinnonalan organisaatioiden tekniset ja hallinnolliset valmiudet verkkopohjaisten tietopalvelujen käyttöönottoon ja määrittellä hallinnonalan paikkatietojen verkkoitsepalvelun toteuttamisstrategia ja -malli.

Strateginen hankekokonaisuus ja vastuujako 1.1.2001 alkaen

Hankesalkun uudistuksen yhteydessä strategiahankkeille on nimetty vastuutaho, mikäli vastuu on luontevasti osoitettavissa yhdelle organisaatiolle. Vastuutahon tehtävänä on huolehtia hankkeen käynnistymisestä, aikataulutuksesta ja edistymisestä. Osa hankkeista on luonteeltaan siinä määrin yleisiä, että vastuuta ei ole luontevaa asettaa yksittäiselle organisaatiolle. Näissä tapauksissa vastuu katsotaan olevan kaikilla organisaatioilla hajautetusti. Hankkeiden käynnistymisen ja edistymisen seurannasta vastaa hallinnonalan paikkatietostrategian johtoryhmä apunaan perustettu paikkatietoalan yhteistyöverkosto.

Hankkeiden vastuutahot on esitetty hankkeiden yhteydessä **vahvennetulla tekstityypillä**. Mikäli kysymyksessä on hanke, jossa toteuttamisvastuu jakautuu lisäksi kaikille organisaatioille, käytetään termiä 'hajautettu'. Uusia hankkeita on korostettu sanalla **'UUSI'**.

Hallinnonalan virastojen ja laitosten osalta vastuujaoissa käytetään sivulla 4 esitettyjä lyhenteitä. Maa- ja metsätalousministeriön osastot ja yksiköt on lyhennetty seuraavasti: Maatalousosasto, MAO; Metsäosasto, MEO; Maaseutu- ja luonnonvaraosasto, MALO; Eläinlääkintä- ja elintarvikeosasto, EEO; Tietohallintoyksikkö, TH.

Yleishankkeet:

1. *Ministeriön hallinnonalan paikkatietoaineistoja kehitetään teemoittain alueelliselta kattavuudeltaan valtakunnallisiksi, yhteensopiviksi ja laadultaan määritellyiksi aineistokokonaisuuksiksi (**hajautettu, TH**).*
2. *Paikkatietopalveluja tietoverkoissa lisätään ja hakemistotiedot asetetaan vapaasti saataville julkisiin palvelimiin (**hajautettu, TH**).*
3. *Hallinnonalan paikkatietoaineistojen, erityisesti luonnonvarojen ja niiden käyttöä koskevien tietojen, julkisuusperiaatteet selvitetään (**TH**).*

4. *Tietojen julkisuuden ja tietosuojan vaatimukset hallinnonalan paikkatietojen käytölle kirjaataan ja järjestelmiä sekä palveluja kehitetään näiden vaatimusten mukaisesti tavoitteena paikkatietoaineistojen tehokas ja laaja-alainen käyttö. Julkiset aineistot asetetaan niihin kohdistuvan kysynnän mukaan tarjolle yleisiin tietoverkkoihin käyttöehdoiltaan ja ominaisuuksiltaan hyvin kuvattuina (**hajautettu, TH**).*
5. *Hallinnonalan keskeisten paikkatietoaineistojen keruun, ylläpidon ja laadunvarmennuksen sekä tietopalvelun vastuut yhteensovitetaan ja kirjataan (**TH**).*
6. *Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan keskeisten tietoaineistojen laadun dokumentoimiseksi sovitaan yhteiset menettelytavat paikkatietoaineistojen, paikkatietojen ja tuotantotapojen kuvaamiseksi ja luokittelemiseksi. Aineistojen tuotekuvaukset ja päivitysajankohtaa koskevat tiedot tallennetaan olemassa olevaan Maanmittauslaitoksen ylläpitämään paikkatietohakemistoon (**GL, MML**).*
7. *Hallinnonalan keskeisten aineistojen dokumentoidut ominaisuudet ovat hallinnonalalla yleisesti hyväksytyjä ja vuoden 2005 lopussa ne tyydyttävät hallinnonalan yleisimmät perustietotarpeet (**hajautettu, TH**).*
8. *Paikkatietoaineistojen laatua, erityisesti aineistojen sijaintitarkkuutta ja ajantasaisuutta, parannetaan ja yhdenmukaistetaan tietojen yhteensopivuuden edellyttämälle tasolle yhteisesti sovittuun tavoiteohjelman mukaisesti (**MALO**).*
9. *Hallinnonalalle luodaan yleisiin periaatteisiin ja säädöksiin sovittaan yhtenäistä paikkatietoaineistojen, -tuotteiden ja -palvelujen luovutus- ja hinnoittelupolitiikka. Tässä yhteydessä selvitetään (paikka)tietotuotannon kustannusten ja hyötyjen arviointiin soveltuvia yhteisiä periaatteita (**TH**).*
10. **UUSI:** *Organisaatiokohtaisten paikkatietostrategioiden valmistelu ja yhteensovittaminen vuoden 2002 loppuun mennessä ottaen huomioon paikkatietojen yhteiskäytön, hallinnonalan paikkatietostrategian ja standardoinnin asettamat vaatimukset (**MALO**).*

Perusrekisterihankkeet

1. *Jatketaan Julkisen hallinnon neuvottelukunnan, JUHTAn, aloittamaa paikkatietoytimen valmistelua tavoitteena vahvistaa kansallisesti keskeisten paikkatietovarantojen asemaa ja tietohallintoa sekä lisätä yhteistyötä yhtenäisten luovutus-, tietopalvelu-, laatu- ja dokumentointiperiaatteiden aikaansaamiseksi (**MALO**).*
2. *Käynnistetään yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa suunnitelmatietojen rekisteröintiä ja käyttöä säätelevän Suunnitelmatietojärjestelmälain valmistelu Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnan, JUHTAn, Suunnitelmatietojärjestelmä-työryhmän (4/1998) mukaisen mallin pohjalta (**MALO**).*
3. *Suunnitelmatietojärjestelmälain valmisteluun liittyen käynnistetään maa- ja metsätalousministeriön, ympäristöministeriön ja Maanmittauslaitoksen yhteistyönä suunnitelmatietojärjestelmärekisterin edellyttämät tietojärjestelmätekniset määrittelytyöt, jotta Maanmittauslaitos kykenee toimimaan rekisterin valtakunnallisena koordinaattorina JUHTAn suunnitelmatietojärjestelmätyöryhmän (4/1998) edellyttämällä tavalla (**MALO**).*
4. *Parannetaan rekisterityyppisten aineistojen tiedonhallintaa liittämällä niihin tarvittaessa paikkatietokomponentti (**hajautettu, TH**).*

Biotooppi- ja geotyyppihankkeet

1. *Keitetään menetelmä olemassa olevan Valtakunnan metsien inventointitiedon (VMI) päivityksen tehostamiseksi käyttämällä päivityksessä sekä digitaalisilta ilma- ja satelliittikuvilta saatavia hakkuu- ja harvennustietoja että puuston kasvumalleja (**METLA**).*

2. *Selvitetään tarve ja mahdollisuudet hankkia Suomen kestävän metsätalouden kriteerin nro 4 (Luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen, suojelu ja tarkoituksenmukainen lisääminen metsäekosysteemissä, MMM:n julkaisuja 5/2000.) seurannassa tarvittava tieto olemassa olevia aineistoja hyödyntämällä (MEO).*
3. *Tehostetaan yhteistoimintaa Maatalouden tutkimuskeskuksen, Metsäntutkimuslaitoksen ja Geologian tutkimuskeskuksen välillä. Selvitetään maaperäaineistojen yhteiskäytön tarpeet ja parannetaan näiden aineistojen käyttökelpoisuutta ja yhdistelymahdollisuuksia paikkatietojen yhteiskäyttötekniikan avulla. Tavoitteen saavuttamiseksi luodaan yhtenäinen käsite- ja sisältömalli julkisten ja yksityisten organisaatioiden tuottaman maaperätiedon käyttöön (MTT, METLA).*
4. *Kehitetään maatalouden alkuperä- ja laatu järjestelmien tietoperustaa luomalla eri toimijoiden kuten maatilojen, neuvonnan, maatilatalouden asiantuntijapalvelujen, teollisuuden, jakelun ja viranomaisten tietotuotantoa ja tietojärjestelmien yhteensopivuutta edistävät periaatteet (MAO).*
5. **UUSI:** *Selvitetään peltolohkokisterin määräväliseen ajantasaistukseen (n. 5v) ja maastotietojen ajantasaistukseen liittyvät aineisto- ja muut yhteistyömahdollisuudet (MALO, MAO).*

Maastotietojärjestelmähankkeet

1. *Edistetään kansallisen paikkatietoymen laadun parantamista tehostamalla valtakunnallisten yleisten maastotietojen perusparannusta siten, että maasto- ja kiinteistörajatiedot saadaan perusparannettua vuoteen 2005 mennessä (MML).*
2. *Tuetaan Maanmittauslaitoksen maastotietojärjestelmän kehitystä maastotietojen yleiseksi ja integroiduksi järjestelmäksi. Maastotietojärjestelmän tulee mahdollisimman laajasti tarjota yhteiskunnan ja hallinnon paikkatietojärjestelmien tarvitsemat maastotiedot sekä standardoitu esitysmuoto muiden kuin Maanmittauslaitoksen tuottamien yleismaastotietojen esittämiselle ja jakelulle (MML).*
3. **UUSI:** *Selvitetään tarve luoda Suomeen koko valtakunnan kattava ja ajantasallapidettävä ortoilmakuvatietokanta osaksi kansallista maastotietojärjestelmää, selvitetään aineistolle ja tietopalvelulle asetettavat vaatimukset, arvioidaan tietokannan perustamis- ja ylläpito-kustannukset sekä niiden rahoitusmahdollisuudet (MALO)*

Seurantajärjestelmä- ja tukihankkeet

1. *Kehitetään hallinnonalan tarpeisiin yleisten luonnonvaratietojen hallintajärjestelmä (MALO).*
2. *Varmistetaan kansallisen metsäohjelman, alueellisten metsäohjelmien ja uuden metsälainsäädännön edellyttämien suunnittelu-, seuranta- ja arviointitietojen valtakunnallinen yhdenmukaisuus ja yhteensopivuus (MEO).*
3. **UUSI:** *Valmistaudutaan uuden yleiseurooppalaisen koordinaattijärjestelmän käyttöönottoon hallinnonalan virastoissa ja laitoksissa (GL, hajautettu).*
4. **UUSI:** *Valmistellaan kartastopoliittinen ohjelma määrittelemään yleisten kartastotöiden toteuttamiseen liittyvät pääperiaatteet, tavoitteet ja aineistovalikoima (MALO).*
5. **UUSI:** *Laaditaan suositukset kansainvälisten paikkatietostandardien soveltamisesta hallinnonalan paikkatietojen keruussa, hallinnassa, yhteiskäytössä ja jakelussa (MML).*

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan keskeiset paikkatietoaineistot ja paikka-tietokokonaisuudet.

Geodeettinen laitos, GL				
Vaaitusrekisteri Painovoimarekisteri Kolmiopisterekeristeri Pysyviin GPS-asemien mittausaineisto EUREF-asemalokitiedostot Baltic Sea Level -tietokanta				
Maanmittauslaitos, MML				
Kiinteistö tiedot (4 aineistoa) Maastotiedot (10 aineistoa) Kiintopisteet Ilma- ja satelliittikuvat Paikkatietohakemisto Hallintorajat 1:100 000				
Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos, MTTL				
Kannattavuuskirjanpito				
Maatalouden tutkimuskeskus, MTT				
Valtakunnalliset maaperäkartat Viljavuustietoaineistot Lajikekoeaineistot Elintarvikkeiden laadun ja tuotantoympäristön puhtauden seuranta-aineistot Tutkimustietoaineistot Säärekisteri				
Metsähallitus, MH				
Maankäyttöalueet	Vuokra-alueet	Metsätalouden kuviotiedot	Biotooppi-	
Kiinteistötietoaineistot				
kuviot	Tiet			
Metsäntutkimuslaitos, METLA				
Metsävaratiedot Metsätilastot Metsägeneettinen rekisteri				
Alueelliset metsäkeskukset ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio				
Metsäkuviotiedot Metsälain tärkeiden elinympäristöjen tiedot Metsänk äyttöilmoitukset Valtion rahoitustuella toteutettavien metsänhoitotöiden tiedot Yksityismetsien metsänhoitotyö ja hakkuutiedot Metsälakien valvonta- ja laatutiedot				
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, RKTL				
Saalistilastot Kalanmerkintätietokanta Kalojen esiintymistietorekisteri Riistaseuranta Kalan keskihintatilastot Kalanjalostustilastot Vesiviljelytilastot				
MMM:n tietopalvelukeskus (MMM/EEO, MMM/MAO, MMM/MALO)				
Maatilarekisteri Maatilan pellonkäyttötiedot Maatilan eläintiedot Maatilan tuki-, valvonta- ja maksatustiedot Eläintilatieidot Peruslohkotiedot Nautaeläintiedot Maataloushallinnon asiakastiedot Maatilan kiintiötiedot Asiakkaan hanketiedot Puutarhayritysrekisteri Hankerekisteri (6 aineistoa)				
MMM/KRO (TE-keskukset)				
Kalastusalus- ja kalastusvenerekisteri Ammattikalastajarekisteri Saaliiden seuranta- ja saaliskiintiöntijärjestelmä Kalan 'ensikäden' ostojen ja keskihintojen seurantajärjestelmä Kalastuksenhoitomaksurekisteri KOR-hankerekisteri Kalanhoitovelvoiterekisteri Vesiviljelyrekisteri Kalanistutusrekisteri Kalastuskunnat ja -alueet Paliskuntaluettelo Poronhoitajarekisteri Suurimmat sallitut paliskuntakohtaiset poroluvut Porolukujen seurantajärjestelmä Poronlihan hintojen seurantajärjestelmä				

Yleishankkeet

Yleishankkeilla pyritään edistämään niitä toimenpiteitä, jotka yleisesti lisäävät ja helpottavat hallinnonalan paikkatietoaineistojen käyttöä, parantavat aineistojen yhteensopivuutta ja selkeyttävät aineistojen keruun, ylläpidon, laadunvarmennuksen ja tietopalvelun vastuita. Yleishankkeet sisältävät hallinnonalan paikkatietostrategian tavoitteita yksilöidymiä tavoitteita, jotka vaikuttavat ja yksilöityvät lopullisesti koko hallinnonalan ja organisaatioiden vuotuisissa tulossopimuksissa sekä aineisto- ja tietojärjestelmäpoliittisissa ratkaisuisissa.

Yleishankkeet:	Toimenpiteet/tilanne: k = käynnistynyt, v = valmistelu pitkällä, t = toteutunut
1. Hallinnonalan paikkatietoaineistoja kehitetään teemoittain alueelliselta kattavuudeltaan valtakunnalliseksi, yhteensopiviksi ja laadultaan määrätellyiksi aineistokokonaisuuksiksi	- uusi maastotietojärjestelmä (t) - peltolohkorekisterin ajantasaistus (k) - uusi kiinteistötietojärjestelmä (v) - suunnitelmatietojärjestelmä (v) - kartastopoliittinen ohjelma (v) - paikkatietoydin-yhteistyö (k)
2. Paikkatietopalveluja tietoverkoissa lisätään ja hakemistotiedot asetetaan vapaasti saataville julkisiin palvelimiin.	- MML:n tietopalvelustrategia (t) - Karttapaikan kehittäminen (v) - peltolohkorekisterin tietopalvelu (t)
3. Hallinnonalan paikkatietoaineistojen, erityisesti luonnonvarojen ja niiden käyttöä koskevien tietojen, julkisuusperiaatteet selvitetään.	- maaseutuelinkeinorekisterilain muutos (v)
4. Tietojen julkisuuden ja tietosuojaan vaatimukset hallinnonalan paikkatietojen käytölle kirjataan ja järjestelmiä sekä palveluja kehitetään näiden vaatimusten mukaisesti tavoitteena paikkatietoaineistojen tehokas ja laaja-alainen käyttö. Julkiset aineistot asetetaan niihin kohdistuvan kysynnän mukaan tarjolle yleisiin tietoverkkoihin käyttöehdoiltaan ja ominaisuuksiltaan hyvin kuvattuina.	- maaseutuelinkeinorekisterilain muutos (v) - kartastopoliittinen ohjelma (v) - varsinaista kokonaisselvitystä ei ole käynnistetty
5. Hallinnonalan keskeisten paikkatietoaineistojen keruun, ylläpidon ja laadunvarmennuksen sekä tietopalvelun vastuut yhteensovitetaan ja kirjataan.	- kartastopoliittinen ohjelma (v) - paikkatietoydin-yhteistyö (k) - metsäsuunnitelustrategia (k)
6. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan keskeisten tietoaaineistojen laadun dokumentoimiseksi sovitaan yhteiset menettelytavat paikkatietoaineistojen, paikkatietojen ja tuotantotapojen kuvaamiseksi ja luokittelemiseksi. Aineistojen tuotekuvaukset ja päivitysajankohtaa koskevat tiedot tallennetaan olemassa olevaan Maanmittauslaitoksen ylläpitämään paikkatietohakemistoon.	- kartastopoliittinen ohjelma (v) - paikkatietoydin-yhteistyö (k) - varsinaista kokonaishanketta ei ole käynnistetty
7. Hallinnonalan keskeisten aineistojen dokumentoidut ominaisuudet ovat hallinnonalalla yleisesti hyväksytyjä ja vuoden 2005 lopussa ne tyydyttävät hallinnonalan yleisimmät perustietotarpeet.	- kartastopoliittinen ohjelma (v) - paikkatietoydin-yhteistyö (k)
8. Paikkatietoaineistojen laatua, erityisesti aineistojen sijaintitarkkuutta ja ajantasaisuutta, parannetaan ja yhdenmukaistetaan tietojen yhteensopivuuden edellyttämälle tasolle yhteisesti sovittuun tavoiteohjelman mukaisesti.	- kiinteistö- ja maastotietojen yhteensovittava perusparannus (k) - kartastopoliittinen ohjelma (v) - laajaa tavoiteohjelmaa ei erikseen olemassa
9. Perustetaan paikkatietoaineistojen harmonisointityöryhmä aineistojen käytettävyyden ja yhteensopivuuden varmistamiseksi.	- yhteistyöverkosto perustettu (t) - paikkatietoytimeen liittyvä neuvottelukunta (k)
10. Hallinnonalalle luodaan yleisiin periaatteisiin ja säädöksiin sovittaan yhtenäistä paikkatietoaineisto-	- erillisselvitystä ei ole käynnistetty - paikkatietoydin-yhteistyö (k)

jen, -tuotteiden ja -palvelujen luovutus- ja hinnoittelupolitiikka. Tässä yhteydessä selvitetään (paikka)tietotuotannon kustannusten ja hyötyjen arviointiin soveltuvia yhteisiä periaatteita.	
11. Asetetaan työryhmä selvittämään mahdollisuudet hallinnonalan yhteisiin paikkatietotuotteisiin.	- SLICES-hanke (t) - yhteistyöverkosto perustettu (t)
12. Hallinnonalan paikkatietojen verkkoitsepalvelun edistämiseksi asetetaan yhteistyöryhmä, jonka tehtävänä on sekä selvittää hallinnonalan organisaatioiden tekniset ja hallinnolliset valmiudet verkkopohjaisten tietopalvelujen käyttöönottoon että selvittää Maanmittauslaitoksessa vuoden 1998 alusta lähtien käytössä olleen Karttapaikan verkkoitsepalvelukonseptin käyttökelpoisuus. Selvitystyön pohjalta yhteistyöryhmän tulee määrittellä hallinnonalan paikkatietojen verkkoitsepalvelun toteuttamisstrategia ja -malli.	- yhteistyöverkosto perustettu (t) - MML tietopalvelustrategia (t)

Perusrekisterihankkeet

Perusrekisterihankkeissa pääpainopiste on hallinnonalan vastuulla olevien perusrekistereiden ja lähinnä kansalliseen paikkatietoytimeen kuuluvien paikkatietoineistojen ylläpitämisessä, kehittämisessä ja laadun varmentamisessa sekä tietopalvelun järjestämisessä tietojen hyväksikäyttöasteen nostamiseksi niin hallinnonalalla kuin laajemminkin.

Perusrekisterihankkeet:	Toimenpiteet/tilanne: k = käynnistynyt, v = valmistelu pitkällä, t = toteutunut
1. Käynnistetään yhteistyössä oikeusministeriön, ympäristöministeriön ja Suomen Kuntaliiton kanssa valmistelu Kiinteistötietojärjestelmälain aikaansaamiseksi.	- lakiluonnoksen viimeistely (t)
2. Jatketaan Julkisen hallinnon neuvottelukunnan, JUHTAn, aloittamaa paikkatietoytimen valmistelua tavoitteena aikaansaada valtioneuvoston päätös valtakunnallisen paikkatietoytimen toteuttamiseksi.	- periaatepäätöksen luonnos ja lausuntokierros (t)
3. Kiinteistörekisterin kiinteistötunnusjärjestelmää kehitetään siten, että kiinteistönmuodostamistoimituksessa kantatilan kiinteistötunnus pysyy ennallaan	- muutokset tulevat voimaan 1.5.2001 (t)
4. Käynnistetään yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa suunnitelmatietojen rekisterointiä ja käyttöä säätelevän Suunnitelmatietojärjestelmälain valmistelu Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnan, JUHTAn, Suunnitelmatietojärjestelmätyöryhmän (4/1998) mukaisen mallin pohjalta.	- suunnitelmatietojärjestelmän tekninen määrittelytyö käynnissä (v) - lain valmistelu käynnistetään teknisen määrittelytyön valmistuttua
5. Suunnitelmatietojärjestelmälain valmisteluun liittyen käynnistetään maa- ja metsätalousministeriön, ympäristöministeriön ja Maanmittauslaitoksen yhteistyönä suunnitelmatietojärjestelmärekisterin edellyttämät tietojärjestelmätekniset määrittelytyöt ...	- suunnitelmatietojärjestelmän tekninen määrittelytyö käynnissä (t)
6. Parannetaan rekisterityyppisten aineistojen tiedonhallintaa liittämällä niihin tarvittaessa paikkatietokomponentti.	- metsänkäyttöilmoitukset (2002) (k) - peltolohkorekisteri (t) - paikannimirekisteri (t)

Biotooppi- ja geotyyppihankkeet

Biotooppi- ja geotyyppihankkeiden taustalla on pyrkimys kehittää hallinnonalan kasvu- paikka- ja maaperätietojen hankintaa ja hallintaa, jotta hallinnonalalle tärkeiden uusiutuvien luonnonvarojen tuotannon rajat kyettäisiin hyvin tunnistamaan ja ottamaan huomioon uusiutuvien luonnonvarojen käytössä, käyttöä suunniteltaessa ja kehitettäessä. Hankkeet ovat lähinnä jo olemassa olevien hajanaisten erilaisten maaperätietojen hallinnoinnin kehittämishankkeita ja hallinnonala laajempien yhteistyöhankkeiden käynnistämiseen tähtäviä hankkeita, sekä biotooppitiedon osalta uusien tuotanto- ja seuranta menetelmien kehittämiseen tähtäviä hankkeita.

Biotooppi- ja geotyyppihankkeet:	Toimenpiteet/tilanne: k = käynnistynyt, v = valmistelu pitkällä, t = toteutunut
<i>1. Kehitetään menetelmä olemassa olevan Valtakunnan metsien inventointitiedon (VMI) päivityksen tehostamiseksi käyttämällä päivityksessä sekä digitaalisilta ilma- ja satelliittikuvilta saatavia hakkuu- ja harvennustietoja että puuston kasvumalleja.</i>	VMI:n menetelmiä on kehitetty jatkuvasti mm. tutkimalla erilaisten digitaalisten kuva-aineistojen käyttömahdollisuuksia (v)
<i>2. Luonnon monimuotoisuuden arvioinnin seurannan tehostamiseksi selvitetään tarve käynnistää valtakunnan kattava metsäalueiden elinympäristökartoitus (habitaattikartoitus) ja mahdollisuudet käyttää kartoituksessa olemassa olevaa valtakunnan metsien inventointitietoa (VMI) ja kaukokartoitustietoja.</i>	Meneillään metsälain tärkeiden elinympäristöjen kartoitus, joka tuottaa tarkkaa paikkaan sidottua tietoa näistä kohteista. Kartoitus toteutetaan ennakkotiedon ja maastotarkistusten avulla.
<i>3. Tehostetaan yhteistoimintaa Maatalouden tutkimuskeskuksen, Metsäntutkimuslaitoksen ja Geologian tutkimuskeskuksen välillä yhteisen geosfääritietovarannon luomiseksi paikkatietojen yhteiskäyttötekniikan avulla geosfääriä koskevien tietojen käytökelpoisuuden ja yhdistelymahdollisuuksien parantamiseksi. Pyritään luomaan yhtenäinen käsite- ja sisältömalli julkisten ja yksityisten organisaatioiden tuottaman maaperätiedon käyttöön.</i>	Maanäytteisiin perustuvan maaperätietokannan kehittämiseen liittyvä hanke on käynnissä MTT:ssa.
<i>4. Kehitetään maatalouden alkuperä- ja laatujärjestelmien tietoperustaa luomalla eri toimijoiden kuten maatalojen, neuvonnan, maatilatalouden asiantuntijapalvelujen, teollisuuden, jakelun ja viranomaisten tietotuotantoa ja tietojärjestelmien yhteensopivuutta edistävät periaatteet.</i>	- ei käynnistetty
<i>5. Jatketaan digitaalisten satoarviointimenetelmien kehittämistä peltokasvien sadon kehityksen ennakoimisen ja sadon kehityksen alueellisen vaihtelun estimoimisen parantamiseksi.</i>	- toteutettu (t)

Maastotietojärjestelmähankkeet

Maastotietojärjestelmähankkeet ovat hyvin voimallisesti yleisten maastokarttojen ja laajemminkin maasto- ja kiinteistörajatietojen käytön edistämiseen ja käytettävyyden parantamiseen liittyviä hankkeita.

Maastotietojärjestelmähankkeet:	Toimenpiteet/tilanne: k = käynnistynyt, v = valmistelu pitkällä, t = toteutunut
1. Edistetään kansallisen paikkatietoymen laadun parantamista tehostamalla valtakunnallisten yleisten maastotietojen perusparannusta siten, että maasto- ja kiinteistörajatiedot saadaan perusparannettua vuoteen 2005 mennessä.	- perusparannussuunnitelma olemassa, täsmennetään 2001 (v) - uusi yhtenäisyyttä tukeva tietojärjestelmä ja tuotantoprosessi otettu käyttöön 2000 (t)
2. Tuetaan Maanmittauslaitoksen maastotietojärjestelmän kehitystä maastotietojen yleiseksi ja integroiduksi järjestelmäksi. Maastotietojärjestelmän tulee mahdollisimman laajasti tarjota yhteiskunnan ja hallinnon paikkatietojärjestelmien tarvitsemat maastotiedot sekä standardoitu esitysmuoto muiden kuin Maanmittauslaitoksen tuottamien yleismaastotietojen esittämiselle ja jakelulle.	- uusi maastotietojen hallinta- ja ylläpitojärjestelmä otettu käyttöön (t) - kartastopoliittinen ohjelma (v) - MML osallistuu kansalliseen ja kansainväliseen standardointiyhteistyöhön (k)
3. Selvitetään tarve luoda Suomeen koko valtakunnan kattava ja ajantasallapidettävä satelliittikuvatie-tokanta osaksi kansallista maastotietojärjestelmää ja arvioidaan tietokannan perustamis- ja ylläpitokustannukset sekä niiden rahoitusmahdollisuudet.	- hanke korvautunut maankäyttöluokitusprojektilla (SLICES) (t) - hallinnonalalla painopiste toistaiseksi ilmakehän aineistojen ja niihin liittyvien tietopalveluiden kehittämisessä

Seurantajärjestelmä- ja tukihankkeet

Seurantajärjestelmä- ja tukihankkeet kytkeytyvät pääosin hallinnonalan vastuuseen uusiutuvista luonnonvaroista, mikä edellyttää tietotuotantoa uusiutuvien luonnonvarojen käytöstä, laadusta, tilasta ja kehityksestä. On pyrittävä tehostamaan tiedonhankintaa ja -hallintaa muun muassa luonnonvarojen määristä, ikä- ja lajijakaumista sekä lajien ja määrien alueellisesta jakaumasta.

Seurantajärjestelmä- ja tukihankkeet:	Toimenpiteet/tilanne: k = käynnistynyt, v = valmistelu pitkällä, t = toteutunut
1. Kehitetään hallinnonalan tarpeisiin yleisten luonnonvaratietojen hallintajärjestelmä.	- luonnonvaratietokannasta valmisteltu luonnos (k)
2. Selvitetään paikkatietojärjestelmien ja paikkatietoaineistojen käyttötarpeet ja -mahdollisuudet maa- ja metsätilojen yritystoiminnassa.	- ei käynnistetty
3. Varmistetaan uuden metsälainsäädännön edellyttämän kestävä metsätalouden tarvitsemien suunnittelu-, seuranta- ja arviointitietojen valtakunnallinen yhdenmukaisuus ja yhteensopivuus.	- metsäsuunnittelustrategia (k)
4. Hallinnonalan organisaatiot pyrkivät toiminnoillaan edistämään vuonna 1997 aloitetun "alueiden käyttöä ja peitteisyyttä kuvaavien valtakunnallisten luokitusaineistojen muodostamista	- SLICES-sopimus tehty ja sen mukainen aineistotuotanto valmistui 2000, tuotteen julkistus ja myynnin aloitus 2001 (t)